

PRACE NAUKOWE

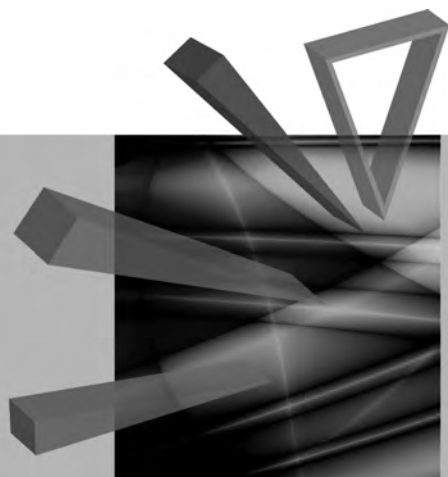
Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu

RESEARCH PAPERS

of Wrocław University of Economics

307

Polityka ekonomiczna

Redaktorzy naukowi

Jerzy Sokołowski

Grażyna Węgrzyn

Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu
Wrocław 2013

Redaktor Wydawnictwa: Dorota Pitulec

Redaktor techniczny: Barbara Łopusiewicz

Korektor: Barbara Cibis

Łamanie: Beata Mazur

Projekt okładki: Beata Dębska

Publikacja jest dostępna w Internecie na stronach:

www.ibuk.pl, www.ebscohost.com,

The Central and Eastern European Online Library www.ceeol.com,

a także w adnotowanej bibliografii zagadnień ekonomicznych BazEkon

http://kangur.uek.krakow.pl/bazy_ae/bazekon/nowy/index.php

Informacje o naborze artykułów i zasadach recenzowania znajdują się

na stronie internetowej Wydawnictwa

www.wydawnictwo.ue.wroc.pl

Kopiowanie i powielanie w jakiegokolwiek formie

wymaga pisemnej zgody Wydawcy

© Copyright by Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu

Wrocław 2013

ISSN 1899-3192

ISBN 978-83-7695-390-8

Wersja pierwotna: publikacja drukowana

Druk: Drukarnia TOTEM

Spis treści

Wstęp	13
Franciszek Adamczuk , Produkty tradycyjne i regionalne i ich wykorzystanie w promocji regionu.....	15
Ewa Badzińska , Perspektywy i bariery rozwoju firm <i>spin-off</i> w Polsce.....	25
Agnieszka Baer-Nawrocka, Arkadiusz Sadowski , Polityczne i strukturalne czynniki wpływające na przemiany w rozmieszczeniu produkcji trzody chlewnej w krajach Unii Europejskiej.....	35
Agnieszka Barczak , Wykorzystanie metody programowania liniowego do oceny procesu produkcyjnego grup gospodarstw wybranych typów rolniczych.....	45
Wioletta Bińkowska-Golasa , Odległość gmin wiejskich województwa mazowieckiego od głównych ośrodków gospodarczych a ich poziom przedsiębiorczości	56
Alicja Bonarska-Treit , Turystyka szansą rozwoju lokalnego.....	65
Agnieszka Borowska , Wykorzystanie środków w ramach krajowych programów wsparcia pszczelarstwa w Polsce.....	77
Anna Czech , Bezpieczeństwo energetyczne Polski a odnawialne źródła energii	92
Małgorzata Dolata , Pozycja konkurencyjna obszarów wiejskich Polski Wschodniej z punktu widzenia ich wyposażenia w infrastrukturę gospodarczą.....	100
Monika Fabińska , Wybrane czynniki kapitału regionalnego determinujące rozwój firm z sektora włókienniczo-odzieżowego z województwa łódzkiego	109
Mateusz Folwarski , Wynagrodzenia dyrektorów wykonawczych rady dyrektorów największych amerykańskich banków przed i po kryzysie finansowym	121
Małgorzata Fronczek , Charakter wymiany handlowej Polski z zagranicą po 1990 roku	132
Hanna Godlewska-Majkowska, Agnieszka Komor , Uwarunkowania konkurencyjności przedsiębiorstw sektora motoryzacyjnego w Polsce i w Europie	142
Marcin Gospodarowicz , Sektor mikroprzedsiębiorstw w Polsce i jego wsparcie ze środków UE w latach 2007-2011	152
Marianna Greta, Ewa Tomczak-Woźniak , Polski sektor rolny a cyfryzacja – przykład i bariery realizacji projektu wdrażającego technologie informatyczne.....	165

Sylwia Guzdek , Znaczenie instytucji otoczenia biznesu dla małych i średnich przedsiębiorstw w latach 2007-2012	176
Barbara Hadryjańska , Umacnianie przewagi konkurencyjnej przedsiębiorstw na przykładzie sektora rolno-spożywczego	190
Sławomira Hajduk , Instrumenty ekonomiczne zarządzania przestrzenią na poziomie lokalnym	201
Mariusz Hamulczuk , Asymetria w transmisji cen w łańcuchu żywnościowym. Przykład cen drobiu w Polsce.....	212
Tomasz Holecki, Joanna Woźniak-Holecka, Agata Bocionek , Finansowanie świadczeń opieki zdrowotnej osobom nieubezpieczonym na podstawie decyzji organu wykonawczego samorządu terytorialnego	224
Grażyna Karmowska , Zróżnicowanie rozwoju powiatów województwa zachodniopomorskiego.....	233
Wojciech Kisiała, Bartosz Stępiński , Analiza zróżnicowania przestrzennego absorpcji funduszy Unii Europejskiej przez samorządy terytorialne w Polsce.....	247
Joanna Kizielewicz , Polityka gospodarcza rządu i Unii Europejskiej wobec regionów nadmorskich i jej wpływ na rozwój turystyki morskiej w Polsce	257
Ewa Kołoszycz , Dochody typowych gospodarstw mlecznych w UE w 2011 roku	270
Sylwester Kozak , Efektywność zakładów ubezpieczeń na życie w Polsce w latach 2002-2011. Czy wielkość i własność zagraniczna zakładów mają znaczenie?.....	280
Mariusz Kudelko , Ocena zasadności budowy elektrowni systemowych wykorzystujących nowe złoża węgla brunatnego	292
Anetta Kuna-Marszałek , Strategie ekologiczne przedsiębiorstw na rynkach międzynarodowych.....	305
Piotr Laskowski , Specjalne strefy ekonomiczne jako czynnik rozwoju regionalnego na przykładzie Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej „INVEST- PARK”	317
Wojciech Leoński , Zewnętrzne bariery rozwoju przedsiębiorczości w Polsce..	330
Edyta Łyżwa, Olga Braziewicz-Kumor , Współpraca przedsiębiorstw przemysłowych z innymi uczestnikami rynku w zakresie działalności innowacyjnej.....	341
Agnieszka Malkowska , Strategia rozwoju Euroregionu Pomerania a budowa konkurencyjnego regionu przygranicznego.....	353
Arkadiusz Malkowski , Wschodnia granica Polski. Od peryferii i izolacji do współdziałania	363
Grażyna Mańczak , Ocena polityki proeksportowej w Polsce	373
Antoni Mickiewicz, Bartosz Mickiewicz , Analiza nakładów pracy w gospodarstwach rolnych w 2010 roku w porównaniu do 2002 roku	384

Dominika Mierzwa , Zastosowanie modelu multiplikacyjnej analizy dyskryminacji w ocenie spółdzielczych przedsiębiorstw mleczarskich.....	396
Andrzej Miszczuk , Nowe podejście do regionalnego planowania strategicznego (na przykładzie województwa podkarpackiego).....	408
Zbigniew Mongiało, Michał Świtlyk , Analiza współczynników efektywności uczelni publicznych.....	420
Anna Oleńczuk-Paszal, Monika Śpiewak-Szyjka , Gospodarowanie wojewódzkim zasobem nieruchomości a dochody województwa	431
Piotr Podsiadło , Zagadnienie pomocy publicznej dla przedsiębiorstw w sektorze rybołówstwa.....	442
Halina Powęska , Cel przekraczania granicy uczestników handlu przygranicznego a struktura towarowa transgranicznych zakupów na pograniczu polsko-ukraińskim	454
Zdzisław W. Puślecki , Nowe zjawiska we Wspólnej Polityce Rolnej Unii Europejskiej w warunkach perspektywy budżetowej na lata 2014-2020 ...	465
Bogusława Puzio-Waślawik , Samozatrudnienie w okresie spowolnienia gospodarczego w Polsce	477
Małgorzata Raczkowska , Spółdzielczość socjalna w Polsce	489
Joanna Rogalska , Świętokrzyskie jednostki samorządu terytorialnego jako beneficjenci polityki regionalnej.....	502
Iga Rudawska , Sieć jako pośrednia forma koordynacji gospodarczej na przykładzie zintegrowanej opieki zdrowotnej	513
Robert Rusielik , Determinanty efektywności technicznej produkcji żywca wołowego w Europie i na świecie w roku 2011	522
Karolina Sienkiewicz , Karta Praw Studenta a sytuacja absolwentów szkół wyższych na rynku pracy.....	534
Agnieszka Skoczyła-Tworek , Audyt jako narzędzie optymalizacji zarządzania przedsiębiorstwem w dobie kryzysu ekonomicznego	546
Katarzyna Skorupińska , Niezwiązkowe formy reprezentacji pracowników w polskim systemie stosunków przemysłowych	557
Agnieszka Słomka-Gołębiowska , Determinanty niezależności komitetu wynagrodzeń w bankach w Polsce	569
Jerzy Sokołowski , Optymalizacja wyboru oferty turystycznej przez klienta przy wykorzystaniu portalu internetowego holidaycheck	581
Małgorzata Sosińska-Wit, Karolina Gałazka , Ocena stopnia wykorzystania pomocy publicznej przez przedsiębiorstwa województwa lubelskiego na podstawie wyników badań ankietowych	590
Marcin Stępień , Elementy zasad podatkowych w aspekcie polskiego systemu podatkowego.....	602
Maciej Szczepankiewicz , Potencjał innowacyjny polskich parlamentarzystów.....	612

Magdalena Ślebocka, Aneta Tylman , Rola funduszy unijnych w finansowaniu zrównoważonego rozwoju na przykładzie gmin województwa łódzkiego	623
Arkadiusz Świadek, Katarzyna Szopik-Depczyńska , Aktywność innowacyjna a wielkość przedsiębiorstw w systemie przemysłowym małopolski	633
Dariusz Urban , Gospodarka polska jako miejsce inwestycji z perspektywy wybranych państwowych funduszy majątkowych – przyczynek do badań empirycznych.....	644
Piotr Urbanek , Polityka wynagradzania kadry kierowniczej w polskich bankach publicznych na przykładzie spółek indeksu WIG20	654
Adam Wasilewski , Użytki rolne a rozwój pozarolniczej działalności gospodarczej w Polsce	667
Anetta Waśniewska , Aktywność społeczna i ekonomiczna stowarzyszeń i fundacji – wybrane zagadnienia na podstawie przeprowadzonych badań	678
Marek Wigier , Sytuacja ekonomiczna przetwórstwa spożywczego w Polsce w okresie członkostwa w UE – stan i perspektywy.....	688
Edward Wiśniewski , Efekty skali w funkcjonowaniu jednostek samorządu terytorialnego na przykładzie gmin województwa zachodniopomorskiego	700
Urszula Zagóra-Jonszta , Ruch spółdzielczy i działalność Franciszka Stefczyka	710
Katarzyna Żak , Diagnoza poziomu innowacyjności polskiej gospodarki.....	721

Summaries

Franciszek Adamczuk , Usage of traditional and regional products in the region's promotion.....	24
Ewa Badzińska , Prospects and barriers to the development of <i>spin-off</i> companies in Poland	34
Agnieszka Baer-Nawrocka, Arkadiusz Sadowski , Political and structural factors affecting the changes in the distribution of pig production in the European Union countries	44
Agnieszka Barczak , The use of the linear programming method to assess the production process of groups of farms of some chosen agricultural types.	55
Wioletta Bieńkowska-Gołas , Distance of rural communities in Mazovian Voivodeship from the main economic centres and their level of entrepreneurship	64
Alicja Bonarska-Treit , Tourism as a chance for local development.....	76
Agnieszka Borowska , The use of funds under National Programmes for the Support of Apiculture in Poland	91
Anna Czech , Polish energy security and renewable energy sources	99

Malgorzata Dolata , Competitive position of East Poland rural areas from the point of view of economic infrastructure equipment.....	108
Monika Fabiańska , Selected factors of the regional capital determining investment decisions of the companies from the textile and clothing sector from Łódź Voivodeship.....	120
Mateusz Folwarski , Remuneration of executive directors of board of directors of the biggest American banks before and after the financial crisis	131
Malgorzata Fronczek , Character of the Polish foreign trade after 1990	141
Hanna Godlewska-Majkowska, Agnieszka Komor , Conditioning of automotive sector enterprises competitiveness in Poland and in Europe.....	151
Marcin Gospodarowicz , Microenterprises in Poland and their support from EU funds in the years 2007-2011.....	164
Marianna Greta, Ewa Tomczak-Woźniak , Polish agriculture sector vs. digitization – example and barriers of the computer technologies implementing project realization	175
Sylwia Guzdek , The importance of business environment for small and medium-sized enterprises in 2007-2012.....	189
Barbara Hadryjańska , Strengthening the competitive advantage of companies on the example of the agri-food sector.....	200
Sławomira Hajduk , Economic instruments of space management on the local level.....	211
Mariusz Hamulczuk , Asymmetric price transmission along the food chain. Example of poultry prices in Poland	223
Tomasz Holecki, Joanna Woźniak-Holecka, Agata Bocionek , Financing health care services for uninsured individuals under a decision of the executive body of the local government.....	232
Grażyna Karmowska , Differences in the development of poviats of West Pomeranian Voivodeship	246
Wojciech Kisiał, Bartosz Stępiński , Spatial differences in the absorption of EU funds by the regional and local governments in Poland.....	256
Joanna Kizielewicz , Economic policy of the government and the European Union towards coastal regions and its influence upon the development of maritime tourism in Poland	269
Ewa Kołoszycz , Income of typical dairy farms in the European Union in 2011.....	279
Sylwester Kozak , Efficiency of life insurance companies in Poland in the years 2002-2011. Do size and foreign ownership matter?.....	291
Mariusz Kudelko , Assessment of building of power plants using new lignite deposits – a systems approach.....	304
Anetta Kuna-Marszałek , Environmental strategies of enterprises on the international markets	316

Piotr Laskowski , Special economic zones as a factor of regional development based on Wałbrzych Special Economic Zone “INVEST-PARK”.	329
Wojciech Leoński , External barriers to the development of entrepreneurship in Poland	340
Edyta Łyżwa, Olga Braziewicz-Kumor , Cooperation of industrial enterprises with other market participants in terms of innovative activity.....	352
Agnieszka Malkowska , Strategy for the development of Pomerania Euro-region and building of competitive border region	362
Arkadiusz Malkowski , The eastern border of Poland from outskirts and isolation to co-operation	372
Grażyna Mańczak , Pro-export policy assessment in Poland.....	383
Antoni Mickiewicz, Bartosz Mickiewicz , Analysis of labour output in agricultural farms in 2010 in comparison to 2002.....	395
Dominika Mierzwa , Application of multiplication analysis of discrimination to the evaluation of cooperative dairy companies	407
Andrzej Miszczuk , New approach the regional strategic planning (as an example of Podkarpackie Voivodeship)	419
Zbigniew Mongiało, Michał Świtłyk , Analysis of efficiency coefficients of public universities	430
Anna Oleńczuk-Paszal, Monika Śpiewak-Szyjka , Voivodeship real estate management vs. voivodeship revenue	441
Piotr Podsiadło , State aid for fishing industry companies.....	453
Halina Powęska , The purpose of crossing the border by cross-border traders and the commodity structure of cross-border purchasing in the Polish-Ukrainian border region.....	464
Zdzisław W. Puślecki , New phenomena in the Common Agricultural Policy of the European Union in the conditions of a budgetary perspective for the years 2014-2020.....	476
Bogusława Puzio-Waślawik , Self-employment during the economic slowdown in Poland	488
Małgorzata Raczkowska , Social cooperative movement in Poland.....	501
Joanna Rogalska , Świętokrzyskie local government units as beneficiaries of regional policy	512
Iga Rudawska , Network as an intermediate form of economic coordination on the example of integrated healthcare	521
Robert Rusielik , Determinants of technical efficiency of beef production in Europe and in the world in 2011.....	533
Karolina Sienkiewicz , Consequences of signing Student’s Law Card for university graduates	545
Agnieszka Skoczyła-Tworek , Audit as a tool for optimization of company management in the current economic crisis.....	556

Katarzyna Skorupińska , Non-trade union forms of employee representation in the Polish system of industrial relations	568
Agnieszka Słomka-Gołębiowska , Determinants of compensation committee independence in banks in Poland.....	580
Jerzy Sokółowski , Optimization of tourist offer selection by using Internet portal HolidayCheck.....	589
Małgorzata Sosińska-Wit, Karolina Gałazka , Assessment of the use of public assistance by companies in Lublin Voivodeship based on survey results	601
Marcin Stępień , Elements of tax rules in the context of the Polish tax system	611
Maciej Szczepankiewicz , Polish parliamentarians' innovation potential.....	622
Magdalena Ślebocka, Aneta Tylman , The role of EU funds in the financing of sustainable development on the example of Łódź Voivodeship municipalities	632
Arkadiusz Świadek, Katarzyna Szopik-Depczyńska , The impact of enterprises' size on regional innovation systems – Małopolskie case	643
Dariusz Urban , Polish economy as a place of investment from the perspective of selected sovereign wealth funds – a contribution to the empirical analyses.....	653
Piotr Urbanek , Executive remuneration policy in the Polish public banks on the example of WIG20 companies.....	666
Adam Wasilewski , Arable land and the development of non-agricultural economic activity in Poland.....	677
Anetta Waśniewska , Social and economic activity of associations and foundations – selected problems based on research.....	687
Marek Wigier , Food processing in Poland in the times of EU membership – condition and perspective	699
Edward Wiśniewski , Economies of scale in the operation of local government units on the example of communities of Western Pomerania.....	709
Urszula Zagóra-Jonszta , Cooperative movement and activities of Franciszek Stefczyk	720
Katarzyna Żak , Diagnosis of the innovation level of Polish economy	732

Maciej Szczepankiewicz

Politechnika Poznańska

POTENCJAŁ INNOWACYJNY POLSKICH PARLAMENTARZYSTÓW

Streszczenie: Niniejszy artykuł służy ukazaniu metod oraz wyników badania przeprowadzonego na grupie polskich parlamentarzystów. Badanie miało na celu wykazanie potencjału innowacyjnego parlamentarzystów przez pryzmat trzech podstawowych grup czynników: wiedzy, umiejętności oraz cech charakteru. Artykuł otwiera ukazanie problemu, wskazanie aktualnego stanu badań i najważniejszych ustaleń terminologicznych dostępnych w literaturze. W dalszej części pracy przybliżone zostaną założenia metodologiczne oraz parametry przeprowadzonego badania. Następnie autor przeszedł do prezentacji wyników badania przeprowadzonego na próbie posłów i senatorów ($n = 78$), dyskutując je w oparciu o grupę kontrolną ($n = 280$). Przy pracach badawczych została wykorzystana autorska definicja potencjału innowacyjnego. Wyniki badania wskazują czynniki wpływające na wartość potencjału innowacyjnego, które parlamentarzyści oceniają u siebie wysoko, oraz te, dla których ocena pozostaje niska.

Słowa kluczowe: potencjał innowacyjny, poseł, senator, badanie potencjału.

1. Wstęp

Polskim problemem często podejmowanym zarówno w pracach naukowych, jak i mediach jest niska innowacyjność. Warto zauważyć, że ten problem jest wskazywany zarówno na poziomie kraju¹, przedsiębiorstw² oraz ludzi (pracowników)³. W tej sytuacji zasadne jest zastanowienie się, gdzie problem faktycznie się zaczyna – wskazywanie barier na poziomie jednostki, korporacji, a wreszcie państwa. W tym artykule nacisk zostanie położony na analizę jednostki ludzkiej w oparciu o innowacyjność przy wykonywanych zadaniach.

¹ M. Bukowski, A. Szpor, A. Śniegocki, *Potencjał i bariery polskiej innowacyjności*, Instytut Badań Strukturalnych, 2012, s. 28-29.

² K. Poznańska, *Innowacyjność jako źródło przewagi konkurencyjnej polskich przedsiębiorstw*, Centrum Wiedzy, 2010, s. 3-5.

³ E. Balcerowicz, A. Wziętek-Kubiak, *Determinanty rozwoju innowacyjności firmy w kontekście poziomu wykształcenia pracowników*, Ekspertyza przygotowana dla Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości, Centrum Analiz Społeczno-Ekonomicznych, 2009, s. 31-32.

Przed wprowadzeniem definicji potencjału innowacyjnego warto nakreślić otoczenie terminologiczne pojęcia. Warstwa pojęciowa jest bliska, a częściowo się pokrywa z takimi terminami, jak innowacyjność, kapitał ludzki, kreatywność. W tej pracy zostaną przytoczone jedynie podstawowe różnice między pojęciami, szerszą analizę można znaleźć w literaturze⁴.

Potencjał innowacyjny można traktować jako wartość wejściową dla procesu innowacyjnego, którego efektem jest innowacja (dowolnego rodzaju: produktowa, usługowa, procesowa itd.), tym samym jest jakby o jeden krok wcześniej niż pojęcie innowacyjności nazywanej również aktywnością innowacyjną. W swej pracy R.I. Zalewski pisze o aktywności innowacyjnej, przedstawiając ją jako określone kroki (w dziedzinie nauki, technologii, organizacji), których zamiarem jest wdrożenie innowacji. Dostrzega, że część działań innowacyjnych wprost tworzy innowację, inne natomiast czynią to pośrednio. Podkreśla, że oba typy są warunkiem koniecznym stosowania innowacji. Innowacyjność w swym zakresie obejmuje B+R, które jednak samodzielnie nie są związane z rozwojem konkretnej innowacji⁵. Jeśli chodzi o kreatywność, to jest to pojęcie węższe niż potencjał innowacyjny. Choć oczywiście w skład potencjału innowacyjnego można by włączyć kategorię „kreatywność”, to lepszym rozwiązaniem wydaje się rozbić to pojęcie na części składowe, takie jak wyobraźnia czy spostrzegawczość. Z kolei kapitał ludzki jest pojęciem szerszym i mieści w sobie potencjał innowacyjny.

W literaturze można znaleźć różne definicje potencjału innowacyjnego, np. takie, które nie odnoszą się bezpośrednio do potencjału ludzkiego: „przez potencjał innowacyjny rozumiem zdolność do wytwarzania, dyfuzji i konsumpcji innowacji przez jednostki”⁶ lub przyrównują oddziaływanie potencjału innowacyjnego do oddziaływania otoczenia: „potencjał innowacyjny uważa się za istnienie odpowiedniego, charakterystycznego środowiska innowacyjnego. Jest to środowisko, w którym innowacje są tworzone, rozwijane i wdrażane”⁷. W tej pracy ważniejsza jest jednak analiza pojęcia potencjału innowacyjnego w odniesieniu do ludzi (pracowników),

⁴ Por. E.A. Von Hippel, *The Sources of Innovation*, University of Illinois at Urbana-Champaign's Academy for Entrepreneurial Leadership, Historical Research Reference in Entrepreneurship, dostępne SSRN: <http://ssrn.com/abstract=1496218>; K. Wakelin, *Innovation and export behaviour at the firm level*, Research Policy, vol. 26(7-8), April 1998, s. 829-841; J. Rank, V.L. Pace, M. Frese, *Three avenues for future research on creativity, innovation, and initiative*, „Applied Psychology”, 53 (4), Blackwell Publishing, Ltd., 2004, s. 518-528.

⁵ R.I. Zalewski, *Innowacyjność gospodarki*, [w:] E. Skawińska, R.I. Zalewski (red.), *Klasyfikacja biznesowa w rozwoju konkurencyjności i innowacyjności regionów. Polska – Europa – Świat*, PWE, 2009, s. 91.

⁶ R. Guzik, *Przestrzenne zróżnicowanie potencjału innowacyjnego w Polsce*, [w:] M. Górczyński, R. Woodward (red.), *Innowacyjność polskiej gospodarki, Zeszyty Innowacyjne 2*, CASE – Centrum Analiz Społeczno-Ekonomicznych, 2004, s. 33-36.

⁷ O. Zizlavsky, *Factors of an innovation potential development are known, but not always mastered*, „Economics and Management” 2011, 16(1), s. 1019.

przykładowo „na potencjał innowacyjny składa się inteligencja i zrozumienie, wiedza, motywacja, zwyczaje, osobowość i emocje”⁸. Według autora zbyt szerokie definiowanie potencjału innowacyjnego jest niewłaściwe, ponieważ może wprowadzać do analiz czynniki, które ostatecznie na innowacyjność wpływ mają niewielki. Ponadto powstające w oparciu o tak szerokie definicje wskaźniki związane z potencjałem innowacyjnym (The Innovation Potential Indicator⁹ czy Team Selection Inventory¹⁰), będące testami psychometrycznymi, są trudne do szybkiego wdrożenia i nie zawsze dają precyzyjne wyniki. Z tego względu uznano za stosowne wprowadzenie odrębnej definicji potencjału innowacyjnego, którą w toku dalszych badań można poddać dyskusji.

W artykule przez pojęcie potencjału innowacyjnego rozumie się posiadanie i zdolność wykorzystania zespołu czynników związanych z wiedzą, umiejętnościami i cechami charakteru, sprzyjających powstawaniu innowacji. Tak przyjęta definicja najbardziej odpowiada obszarowi badań.

Warto zwrócić uwagę na grupę, która została wybrana do badania. Wydawałoby się, że potencjał innowacyjny posłów i senatorów ma niewielkie znaczenie dla innowacyjności przedsiębiorstw czy gospodarki postrzeganej jako całość. Należy jednak wziąć pod uwagę bardzo często przytaczaną przeszkodę dla polskiej innowacyjności – system prawny (zarówno na poziomie kształcenia kadr, rozwoju przedsiębiorczości, współpracy nauki z przemysłem, finansowania badań). W przyjętym w Polsce systemie podziału władzy to właśnie posłowie i senatorowie odgrywają rolę tworzących prawo¹¹. Wydaje się więc zasadne badanie wiedzy, umiejętności i charakteru osób, które finalnie wpływają na potencjał innowacyjny całej gospodarki. Ponadto motywacją do wybrania tej grupy respondentów jest niewielka liczba badań naukowych ją obejmujących przy jednoczesnym dużym jej znaczeniu dla wieloaspektowej państwowej przestrzeni gospodarczej.

Właściwa wydaje się ocena czynników wpływających na potencjał innowacyjny zgodnie z przyjętą definicją w podziale na wiedzę, umiejętności i cechy charakteru (dla wiedzy 10, dla umiejętności i cech charakteru po 17)¹². Jak pokazały wcześniej prowadzone badania, tak skonstruowana analiza daje wiarygodne i powtarzalne wyniki dobrze opisujące potencjał innowacyjny. Ponadto dzięki możliwości bazowania

⁸ F. Patterson, M. Kerrin, L. Zibarras, *Employee Innovation*, [w:] *Handbook of Organizational and Management*, T.S. Pitsis, A. Simpson, E. Dehlin (eds.), Elgar Publishing, 2012, s. 163.

⁹ F. Patterson, *The Innovation Potential Indicator: Test manual and user's guide*, Oxford Psychologists Press, 2001.

¹⁰ Relacje obu metod można odnaleźć w artykule G.J. Burch, C. Pavelis, R.L. Port, *Selecting for creativity and innovation: The relationship between the innovation potential indicator and the team selection inventory*, “International Journal of Selection and Assessment” 2008, 16 (2), s. 176-181.

¹¹ Artykuł 10, Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (DzU z dnia 16 lipca 1997 r.).

¹² M. Szczepankiewicz, *Factors affecting the innovative potential*, www.szczepankiewicz.net (dostęp 21.12.2012).

na wynikach tych badań (traktowaniu jako grupy kontrolnej) można było znacznie skrócić czas badań przy jednoczesnym zachowaniu wysokiej jakości rezultatów¹³.

Głównym celem przeprowadzonych badań było uzyskanie obiektywnych informacji na temat potencjału innowacyjnego posiadanego przez parlamentarzystów. Przede wszystkim dążono do wskazania czynników wpływających na ten potencjał, które są wśród posłów i senatorów dobrze rozwinięte, oraz tych, których rozwój jest na niskim poziomie.

2. Założenia i metodyka badań

Dążąc do uzyskania rzetelnych wyników, dostrzeżono konieczność zapewnienia pełnej anonimowości respondentom. Dobrą formą badania w takim przypadku jest odpowiednio skomponowana ankieta. Przy projektowaniu badania wzięto pod uwagę możliwe błędy wpływające na uzyskiwane wyniki – błędy logiczne *argumentum ad populum*, a szczególnie *argumentum ad numerum*, a także błędy wynikające z konieczności oceny samego siebie (błąd autowaloryzacji¹⁴). Aby uniknąć błędnej argumentacji, wielkość próby w badaniu określono na podstawie statystycznej minimalnej liczebności grupy. W celu wykluczenia błędów związanych z obiektywnością odpowiedzi, przykładowo z autowaloryzacją, w analizie wyników skorzystano z grupy kontrolnej. Inną możliwością jest sporządzenie dwóch wersji ankiety, w której połowa badanych ocenia samych siebie, natomiast pozostałe osoby oceniają innych przedstawicieli badanej grupy społecznej¹⁵. Nie skorzystano z takiej możliwości z powodu znacznego poziomu antagonizmu między przedstawicielami środowiska parlamentarzystów, który mógłby wpływać na obiektywizm oceny wiedzy, umiejętności i cech charakteru. Grupę kontrolną stanowili studenci obu płci w wieku 20-26 lat ($n = 280$).

Kwestionariusz ankiety otwierała informacja o przeprowadzanym badaniu, następnie pojawiły się pytania dotyczące respondentów (metryczka). Właściwa część ankiety składała się z trzech części zgodnych z założeniami badania (dotyczących wiedzy, umiejętności i cech charakteru). Na każdą część składał się podlegający ocenie zbiór czynników, które respondent miał ocenić w skali od 1 do 5, gdzie 1 było najniższą, a 5 najwyższą oceną. Kolejność części wynika ze stopnia trudności oceny. Zastosowano jednak inny klucz niż w przypadku wcześniej prowadzonych badań

¹³ M. Szczepankiewicz, *Badanie potencjału innowacyjnego studentów*, Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu nr 245, Uniwersytet Ekonomiczny, Wrocław 2012, s. 527-536.

¹⁴ Ludzie przetwarzają informacje w taki sposób, żeby własna osoba jawiła się w pozytywnym świetle. Pozytywna samoocena jest dla jednostki pożyteczna, bo przyczynia się do osiągania ambitnych celów i mobilizuje do działania jednak w przypadku niniejszego badania może nieznacznie zniekształcać wyniki. M. Kofta, D. Doliński, *Poznawcze podejście do osobowości [w:] Psychologia. Podręcznik akademicki*, t. 2, red. J. Strelau, GWP, Gdańsk 2004, s. 125.

¹⁵ Takie działanie jest przedstawione w: M. Szczepankiewicz, *Badanie...*, s. 530.

(w badaniu studentów stosowano kolejność: wiedza, umiejętności, cechy charakteru¹⁶). W pierwszej kolejności parlamentarzyści oceniali umiejętności, następnie wiedzę, a na końcu cechy charakteru. Trudne pytania już na początku ankiety mogłyby negatywnie nastawić do dalszego uczestnictwa w badaniu.

Właściwe badanie poprzedzono badaniem pilotażowym. Dzięki temu wstępnie określono statystyczną minimalną liczebność grupy, ustalono najlepsze metody dotarcia do respondentów w badaniu głównym, zweryfikowano listy czynników wpływających na potencjał innowacyjny, określono, na ile możliwe będzie wykorzystanie grupy kontrolnej. W badaniu pilotażowym wzięło udział sześciu posłów.

Badanie odbyło się w styczniu 2013 roku. Ankieta była kolportowana do respondentów w wersji elektronicznej – została umieszczona na stronie stworzonej w tym celu przez autora (www.InnoPotential.pl), a adres był przesyłany poprzez listy mailingowe.

Dużym problemem badawczym przy tak dobranej grupie respondentów jest uzyskanie minimalnej liczebności grupy, co jest niezbędne, by uniknąć oskarżenia o popełnianie błędu *hasty generalization*. Co do zasady posłowie i senatorowie niechętnie uczestniczą w badaniach, a zwłaszcza tych, w których ocenie podlegają wiedza czy umiejętności. Najważniejszym elementem przy takim badaniu jest zapewnienie respondentów o całkowitej anonimowości, które udało się uzyskać dzięki formie badania (ankieta internetowa). Ponadto niezbędny okazał się odpowiedni czynnik motywujący – w tym przypadku wykorzystano poparcie dla badania wyrażone przez Ministerstwo Gospodarki (zarówno w mailingu, jak i na stronie internetowej zastosowano logo oraz informację wprowadzającą). Możliwość taką uzyskano podczas prowadzenia badania pilotażowego.

3. Respondenci badania

W przeprowadzonym badaniu wzięły udział osoby wybrane w demokratycznych wyborach na pełnienie funkcji publicznej posła lub senatora. Nie wprowadzano zabezpieczeń w dostępie do witryny z ankietą (jest dostępna w domenie publicznej z aliasem), jednak z uwagi na sposób jej promocji można przypuszczać, że zdecydowana większość poprawnie wypełnionych ankiet badała osoby pełniące tę funkcję. W tab. 1 można znaleźć skuteczność w uzyskiwaniu wyników oraz zwrot realny.

Poprawnie kwestionariusz ankiety wypełniło 78 parlamentarzystów. Spośród tej grupy 73% stanowili mężczyźni, a 27% kobiety. Największa grupa respondentów (33%) była w wieku od 50 do 59 lat. Mniejszy udział miały grupy osób poniżej 50 i poniżej 40 roku życia – odpowiednio 26 i 25%. Zdecydowana większość przebadanych parlamentarzystów ma wyższe wykształcenie (94%). W tym gronie 12% posiada stopień naukowy doktora lub wyższy.

¹⁶ M. Szczepankiewicz, *Badanie...*, s. 530.

Tabela 1. Statystyki prowadzonego badania

Liczba zaproszeń wysłanych do posłów	460
Liczba zaproszeń wysłanych do senatorów	100
Liczba niedostarczonych wiadomości	46
Liczba błędnie wypełnionych ankiet	29
Liczba połowicznie wypełnionych ankiet	39
Zwrot realny	22,54%

Źródło: opracowanie własne.

Ważne jest wskazanie na staż parlamentarny badanych (zaliczało się zarówno staż w Sejmie, Senacie, jak i w Parlamencie Europejskim). Największa grupa wśród badanych parlamentarzystów aktualnie sprawuje swoją trzecią kadencję w parlamencie (30%). W dalszej kolejności znajdują się posłowie i senatorowie sprawujący pierwszą oraz drugą kadencję (25 i 20%).

Liczba respondentów ankiety okazała się wystarczająca dla spełnienia statystycznej minimalnej liczebności grupy dla prawdopodobieństwa 90% oraz dopuszczalnego błędu 0,1. Ponadto zwrócono uwagę na dane statystyczne dotyczące wszystkich posłów i senatorów (płeć, wiek, staż, wykształcenie¹⁷) i zauważono jedynie nieznaczne różnice – fakt ten dodatkowo wzmacnia wiarygodność dalszego wnioskowania.

4. Wyniki badań

Ankiety zostały poddane weryfikacji pod kątem prawidłowego wypełnienia oraz czytelności wyników. Wyniki badania prezentują tab. 2, 3 i 4. Uznano, że warto wskazać w sąsiednich kolumnach średnie uzyskane przez parlamentarzystów oraz grupę kontrolną, a także wyliczoną różnicę między ich wynikami. Biorąc pod uwagę obowiązującą w badaniu skalę ocen (1-5) uznano, że różnica między badaną grupą a grupą kontrolną na poziomie 0,1 i mniejszym jest całkowicie pomijalna, od 0,11 do 0,50 nieznaczna, od 0,51 do 1 umiarkowana i powyżej jedności znaczna. Różnica może być dodatnia i ujemna – dodatnia wskazuje, że dany czynnik jest lepiej wykształcony u parlamentarzystów, a ujemna wskazuje na przewagę grupy kontrolnej. Prezentacja wyników badania nastąpiła zgodnie z kolejnością wystąpienia w kwestionariuszu ankiety, tj. poczynając od ukazania ocen umiejętności, następnie wiedzy, a kończąc na ocenie cech charakteru.

Pierwsza część ankiety badała poziom umiejętności kluczowych dla innowacji, posiadanych przez posłów i senatorów. Zestawienie średnich ocen można prześledzić w tab. 2.

¹⁷ Por. http://www.sejm.gov.pl/sejm7.nsf/page/poslowie_poczatek_kad (dostęp 11.02.2013), <http://www.senat.gov.pl/o-senacie/senat-wspolczesny/dane-o-senatorach-wg-stanu-na-dzien-wyborow/> (dostęp 11.02.2013).

Tabela 2. Oceny umiejętności posiadanych przez parlamentarzystów

Lp.	Średnie uzyskanych odpowiedzi			Różnica
	ocena umiejętności	ocena parlamentarzystów	ocena grupy kontrolnej	
1	Budowanie relacji z innymi ludźmi	3,12	3,28	-0,16
2	Praca w zespole	3,14	4,09	-0,95
3	Koncentracja i fascynacja zadaniem	3,34	3,81	-0,47
4	Logiczne myślenie	4,57	4,42	0,15
5	Sprawność techniczna	3,39	3,41	-0,02
6	Abstrahowanie (zdolność do integrowania przeciwieństw)	2,99	3,15	-0,16
7	Obserwacja otoczenia i dostrzegania nowych problemów	4,11	4,16	-0,05
8	Giętkość myślenia (szybka zmiana kierunku poszukiwań i przystosowywanie metod rozwiązywania problemów do zmieniającej się sytuacji)	3,25	4,08	-0,83
9	Kreacja pomysłów zaskakujących, niezwykłych, odmiennych od dotychczas znanych	3,10	3,41	-0,3
10	Dziwienie się, zaciekawienie, popadanie w zdumienie	3,41	4,22	-0,81
11	Odbieranie i tolerowanie informacji sprzecznych	4,43	4,12	0,31
12	Malowanie i rysowanie	3,11	2,32	0,79
13	Gra na instrumentach muzycznych	3,23	2,12	1,11
14	Praktyczne zastosowanie wiedzy do rozwiązania problemów	3,92	4,22	-0,3
15	Doskonalenie zastanej sytuacji, poprawianie błędów	4,34	4,68	-0,34
16	Naśladowanie	3,42	3,88	-0,46
17	Używanie języków obcych	2,49	4,41	-1,92

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań.

Warto rozpocząć analizę od czynników wpływających na potencjał innowacyjny, które przez parlamentarzystów zostały ocenione najwyżej. Najwyższe wskazania zanotowały umiejętności logicznego myślenia, odbierania i tolerowania informacji sprzecznych oraz doskonalenia zastanej sytuacji i poprawiania błędów. Warto zauważyć, że taki zestaw dość jednoznacznie pasuje do wizerunku ustawodawcy. Wśród umiejętności ocenianych najniżej przez posłów i senatorów znalazły się: posługiwanie językiem obcym, abstrahowanie i wytwarzanie pomysłów zaskakujących, niezwykłych, odmiennych od dotychczas znanych. Takie zestawienie najsłab-

szych czynników negatywnie wpływa na zdolności innowacyjne. Zwłaszcza nieznanomość języków obcych bardzo negatywnie wpływa na potencjał innowacyjny. Warto prześledzić różnice w ocenach między parlamentarzystami a grupą kontrolną. Największa różnica zanotowana została przy posługiwaniu się językami obcymi – aż 1,92 na niekorzyść parlamentarzystów. Taki wynik można częściowo przypisywać średniemu wiekowi w obu grupach (23 w przypadku grupy kontrolnej i 50 wśród parlamentarzystów). Należy zauważyć, że w większości kategorii parlamentarzyści uzyskali niższe średnie oceny – wskazuje to poziom umiejętności poniżej grupy kontrolnej. Wyjątkami były logiczne myślenie, malowanie i rysowanie oraz gra na instrumentach muzycznych.

Dalsza część badania obejmowała analizę wskazań dla wiedzy posiadanej przez parlamentarzystów. Trudno o obiektywną ocenę posiadanej wiedzy, dlatego w tej części badania niezwykle istotne było właściwe sformułowanie obszarów wiedzy, o których informacji udzielał respondent. Poszczególne średnie oceny zasobów wiedzy posiadanych przez parlamentarzystów ukazuje tab. 3.

Tabela 3. Oceny wiedzy posiadanej przez parlamentarzystów

Lp.	Średnie uzyskanych odpowiedzi			Różnica
	ocena wiedzy na temat	ocena parlamentarzystów	ocena grupy kontrolnej	
1	merytorycznych zagadnień związanych z wykonywaną pracą w parlamencie	4,52	X	X
2	sytuacji na świecie (politycznej, gospodarczej, społecznej)	4,29	4,13	0,16
3	nowych technologii	3,12	3,88	-0,76
4	narzędzi informatycznych	2,93	3,43	-0,5
5	dostępnych źródeł informacji	3,04	2,88	0,16
6	kultury i sztuki	3,87	3,21	0,66
7	filozofii	3,25	2,89	0,36
8	prawa	4,11	3,78	0,33
9	religii i etyki	3,98	3,24	0,74
10	literatury	3,71	3,68	0,03

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań.

W zakresie oceny własnej wiedzy najwyższe średnie kolejno uzyskały wiedza na temat merytorycznych zagadnień związanych z wykonywaną pracą w parlamencie, sytuacji na świecie (politycznej, gospodarczej społecznej) oraz prawa. Na wysokie wskazania pewien wpływ mógł mieć charakter badania (parlamentarzyści wiedzieli, że są oceniani jako grupa urzędników). Analizując ten fragment wyników, trzeba wziąć pod uwagę nastawienie do badania oraz miejsce wypełniania kwestionariusza ankiety. Do obszarów wiedzy najniżej ocenianych przez respondentów należały narzędzia informatyczne, nowe technologie oraz źródła pozyskiwania informacji. War-

to zwrócić uwagę, że w żadnej kategorii różnica między grupą kontrolną a badawczą nie przekroczyła jedności. Wśród największych różnic znalazły się obszary wiedzy związane z nowymi technologiami, religią i etyką oraz kulturą i sztuką. Odwrotnie niż w przypadku umiejętności w większości kategorii większym potencjałem mogą się pochwalić parlamentarzyści.

Ostatnia część ankiety badała potencjał innowacyjny w odniesieniu do cech charakteru. Należy bardzo ostrożnie podchodzić do wyników i uważnie porównywać je z grupą kontrolną. Tabela 4 prezentuje odpowiedzi uzyskane w badaniu.

Jeśli chodzi o oceniane cechy charakteru, to najwyższe wskazania uzyskały charyzma, wierność – nieodstępowanie od swoich przekonań oraz odporność na stres. Ponownie te cechy osobowości dość dobrze wpisują się w profil polityka. Do cech

Tabela 4. Oceny siły cech charakteru posiadanych przez posłów i senatorów

Lp.	Średnie uzyskanych odpowiedzi			Różnica
	ocena siły cech charakteru	ocena parlamentarzystów	ocena grupy kontrolnej	
1	Persewersja – skłonność do wielokrotnego podejmowania tego samego tematu	3,39	2,97	0,42
2	Wytrwałość – długotrwała praca	3,89	3,44	0,45
3	Niezależność – niekonformistyczna postawa, nieuleganie wpływom	3,74	4,24	-0,5
4	Otwartość – zdolność asymilowania nowych informacji także wobec treści dwuznacznych	3,98	4,28	-0,3
5	Odporność na niepowodzenia i na brak nagród zewnętrznych	3,99	3,42	0,57
6	Wyobraźnia – kojarzenie rzeczy odległych	3,84	4,28	-0,44
7	Tolerancja – akceptacja nowości, inności	3,84	4,33	-0,49
8	Spontaniczność – działanie impulsywne, pod wpływem chwili	3,29	3,97	-0,68
9	Odwaga – brak obaw przed nieznanym	3,39	4,44	-1,05
10	Poczucie humoru	3,87	4,48	-0,61
11	Nowatorstwo – oryginalny, pełen inwencji stosunek do rzeczywistości	3,61	3,82	-0,21
12	Entuzjizm	3,68	4,12	-0,44
13	Spostrzegawczość	3,29	4,29	-1
14	Wierność – nieodstępowanie od swoich przekonań	4,31	4,28	0,03
15	Sumiennosc – dokładne wykonywanie zadań	3,56	3,42	0,14
16	Odporność na stres	4,31	4,28	0,03
17	Charyzma	4,72	4,12	0,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań.

charakteru najsłabiej wykształconych można zaliczyć spostrzegawczość, spontaniczność oraz persewersję. Największe różnice w ocenie cech charakteru dotyczą odwagi, spostrzegawczości oraz spontaniczności. Również w dziedzinie cech charakteru potencjał innowacyjny parlamentarzystów jest niższy niż grupy kontrolnej.

5. Podsumowanie

Przedstawione wyniki badania stanowią użyteczną informację o potencjale innowacyjnym polskich parlamentarzystów. Wskazane zostały czynniki, które stanowią silne strony posłów i senatorów w zakresie myślenia innowacyjnego a także niedostatki w tym zakresie. Przy wykorzystaniu wskazanej metody badawczej i zgodnie z jej założeniami dostrzeżono jej wysoki poziom uniwersalności. Przy niewielkim nakładzie pracy stosowany kwestionariusz może posłużyć badaniu poziomu potencjału innowacyjnego w innej grupie badawczej lub przy cyklicznym badaniu tej samej grupy ukazywać zmiany. Taka okresowa analiza, znana choćby z kart zrównoważonych (BSC, Navigator, ASC), przynosi użyteczne informacje dla zarządzania potencjałem innowacyjnym w długim okresie. W toku dalszych badań warto byłoby przeprowadzić dokładną analizę czynników, które zmieniają się wraz z wiekiem, doświadczeniem życiowym, stażem pracy.

Zwraca się uwagę na kwestię braku integracji w podejściu do problemu innowacyjności. Osiągnięcia z różnych dziedzin nauki – ekonomii, nauk o zarządzaniu, psychologii czy socjologii częstokroć nie wpływają na tworzenie spójnego obrazu dla podstaw procesu innowacji¹⁸. W tym zakresie podejście od strony potencjału innowacyjnego jednostek wydaje się zasadne, gdyż umożliwia wskazanie wspólnego mianownika dla wymienionych nauk – człowieka. W ten sposób rozumując, należy stwierdzić, że prace z zakresu badania potencjału innowacyjnego poszczególnych grup społecznych wydają się zasadne, a wręcz potrzebne. Niniejszy artykuł w pełni wpisuje się w ten trend.

Przyszłość badań jawi się jako konieczność ustalenia, które czynniki z zakresu wiedzy, umiejętności i osobowości mają największe znaczenie w różnych dziedzinach gospodarki – przemyśle, rolnictwie, usługach. Nie do przecenienia jest wartość dodana z analizy porównawczej potencjału różnych grup społecznych oraz czynników, które stanowią u nich silne i słabe strony.

Literatura

Balcerowicz E., Wziętek-Kubiak A., *Determinanty rozwoju innowacyjności firmy w kontekście poziomu wykształcenia pracowników*, Ekspertyza przygotowana dla Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości, Centrum Analiz Społeczno-Ekonomicznych, 2009.

Bukowski M., Szpor A., Śniegocki A., *Potencjał i bariery polskiej innowacyjności*, Instytut Badań Strukturalnych, 2012.

¹⁸ F. Patterson, M. Kerrin, L. Zibarras, wyd. cyt., s. 163.

- Burch G.J., Pavelis C., Port R.L., *Selecting for creativity and innovation: The relationship between the innovation potential indicator and the team selection inventory*, "International Journal of Selection and Assessment" 2008, 16 (2).
- Dane statystyczne o posłach, http://www.sejm.gov.pl/sejm7.nsf/page/poslowie_poczatek_kad (dostęp 11.02.2013).
- Dane statystyczne o senatorach, <http://www.senat.gov.pl/o-senacie/senat-wspolczesny/dane-o-senatorach-wg-stanu-na-dzien-wyborow/> (dostęp 11.02.2013).
- Guzik R., *Przestrzenne zróżnicowanie potencjału innowacyjnego w Polsce*, [w:] M. Górzyński, R. Woodward (red.), *Innowacyjność polskiej gospodarki*, Zeszyty Innowacyjne 2, CASE – Centrum Analiz Społeczno-Ekonomicznych, 2004.
- Kofta M., Doliński D., *Poznawcze podejście do osobowości*, [w:] *Psychologia. Podręcznik akademicki*, t. 2, red. J. Strelau, GWP, Gdańsk 2004.
- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (DzU z dnia 16 lipca 1997 r.).
- Patterson F., *The Innovation Potential Indicator: Test manual and user's guide*, Oxford Psychologists Press, 2001.
- Patterson F., Kerrin M., Zibarras L., *Employee Innovation*, [w:] *Handbook of Organizational and Management*, T.S. Pitsis, A. Simpson, E. Dehlin (eds.), Elgar Publishing, 2012.
- Poznańska K., *Innowacyjność jako źródło przewagi konkurencyjnej polskich przedsiębiorstw*, Centrum Wiedzy, 2010.
- Rank J., Pace V.L., Frese M., *Three avenues for future research on creativity, innovation, and initiative*, *Applied Psychology*, 53 (4), Blackwell Publishing, Ltd., 2004.
- Szczepankiewicz M., *Badanie potencjału innowacyjnego studentów*, Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu nr 245, Uniwersytet Ekonomiczny, Wrocław 2012.
- Szczepankiewicz M., *Factors affecting the innovative potential*, www.szczepankiewicz.net (dostęp 21.12.2012).
- Von Hippel E.A., *The Sources of Innovation*, University of Illinois at Urbana-Champaign's Academy for Entrepreneurial Leadership, Historical Research Reference in Entrepreneurship, dostępne SSRN: <http://ssrn.com/abstract=1496218>.
- Wakelin K., *Innovation and export behaviour at the firm level*, "Research Policy", vol. 26(7-8), April 1998.
- Zalewski R.I., *Innowacyjność gospodarki*, [w:] E. Skawińska, R.I. Zalewski (red.), *Klasy biznesowe w rozwoju konkurencyjności i innowacyjności regionów. Polska – Europa – Świat*, PWE, 2009.
- Zizlavsky O., *Factors of an innovation potential development are known, but not always mastered*, "Economics and Management" 2011, 16(1).

POLISH PARLIAMENTARIANS' INNOVATION POTENTIAL

Summary: This article presents the methodology and results research of the innovation potential of members of Polish parliament. Starting from the presentation of the problem and its environment, through identifying the assumptions and methods of research, the author went on to present the results of research conducted on a sample of 78 parliamentarians. In the article the author used his own definition of innovation potential and exploited the original questionnaire consisting of three components of knowledge, skills and personality. The study showed these factors influencing innovation, which members of Polish parliament assess highly and those which rating is low.

Keywords: innovation potential, parliamentarian, human potential, innovation study.